

KONKURENTSIAMET

Aastaraamat 2019

KONKURENTSIAMET

Tatari 39
10134 Tallinn
Tel: (+372) 667 2400
info@konkurentsiamet.ee
<http://www.konkurentsiamet.ee>

Peadirektor
Märt Ots
mart.ots@konkurentsiamet.ee

Konkurentsitenistuse juhataja-peadirektori asetäitja
Kristel Rõõmusaar
kristel.roomusaar@konkurentsiamet.ee

Regulatsiooniteenistuse juhataja-peadirektori asetäitja
Marilyn Tilkson
Marilyn.tilkson@konkurentsiamet.ee

Välis- ja avalike suhete osakonna juhataja
Maarja Uulits
maarja.uulits@konkurentsiamet.ee

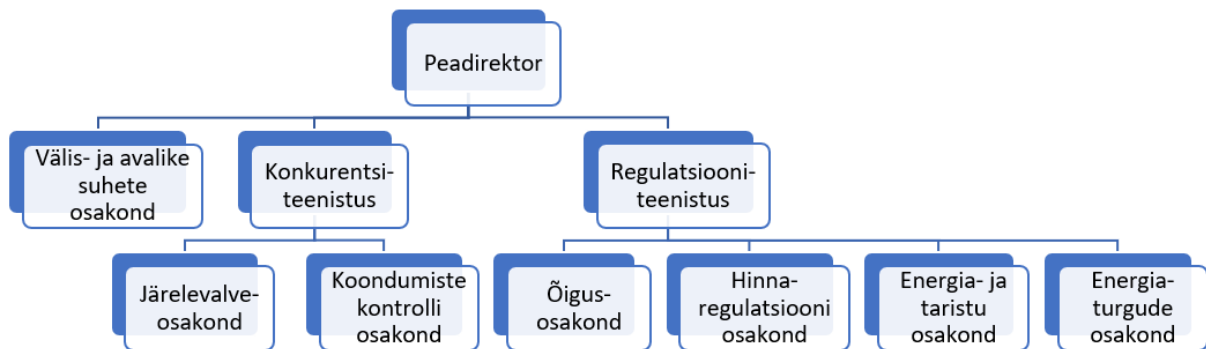
Sisukord

Konkurentsiametist.....	4
Koostöö	5
Konkurentsijärelevalve.....	7
Piletilevi pakutud kohustus lihtsustab ürituse korraldajal mitme piletivahendaja kasutamist.....	7
Riigikohus võttis seisukoha konkurentsiseaduse kohaldamise kohta jäätmeäitlussektoris	8
Soovitus notaritasude avamiseks konkurentsile	9
Konkurentsiameti seisukoht 5G sageduslubade konkursi kohta.....	9
Kompromiss Eesti Lairiba Sihtasutusega	10
Järelevalvemenetlus AS-i Eesti Post suhtes	11
Narva taksosid puudutav järelevalvemenetlus.....	11
Koondumiste kontroll.....	13
AllePal OÜ, auto24 AS ja VIN Solutions OÜ koondumine	15
UAB Lords LB Asset Management (CITYPARK EESTI OÜ) ja Osaühing EUROPARK ESTONIA, SIA „EUROPARK LATVIA“ koondumine.....	16
Estravel Holding OÜ ja Aktsiaselts Wris koondumise keelamine	17
Elektrisüsteemi varustuskindluse kontroll.....	19
Maagaasi turu arengud	22
Lõppes veeteenuse hinnavaidlus AS-iga Tallinna Vesi	26
Ülevaade Tallinna kaugküttevõrgu analüüsist	28
Ülevaade raudteeturust.....	30
AS-i Eesti POST kulude jagamise analüüs	33

KONKURENTSIAMETIST

Konkurentsiamet teostab riiklikku järelevalvet konkurentsi, elektri, maagaasi, kaugkütte, posti, ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni ning raudtee ja sadamate valdkondades. Lisaks lahendatakse lennujaamatasudega seotud vaidlusi ja lennujaama kasutajate kaebusi. Amet kuulub Justiitsministeeriumi valitsemisalasse.

Konkurentsiametile pandud ülesanded on jaotatud kahe teenistuse vahel. **Konkurentsiamet** teostab konkurentsialast järelevalvet, kontrollib ettevõtjate koondumisi, analüüsib konkurentsiolukorda ning tegeleb konkurentsialase teadlikkuse tõstmisega. **Regulatsiooniamet** teostab hinnaregulatsiooni ja turu järelevalvet elektri, maagaasi, kaugkütte ja vee valdkondades, reguleerib postiteenuste turgu ja teostab järelevalvet raudteesektoris. Tugiteenuste (sh rahvusvahelised ja avalikud suhted, personalitöö, koolituste korraldamine, varahaldus, dokumendihaldus) toimimise eest vastutab **välis- ja avalike suhete osakond**.

Joonis 1. Konkurentsiameti struktuur

2019. aasta lõpu seisuga töötas ametis **39** teenistujat, kellest 36 olid ametnikud ja 3 töötajad. Soolise jaotuse järgi oli teenistuses ligi 70% naisi ja 30% mehi. Teenistuja keskmine vanus on 46 aastat ja keskmine ametis töötamise staaž 13 aastat.

Suurem osa teenistujatest on omandanud kõrghariduse majanduserialadel või õigusteaduses. Lisaks on teenistujaid, kelle erialaks on näiteks soojusenergeetika, avalik haldus, materjali-tehnoloogia.

KOOSTÖÖ

Konkurentsiamet osaleb erinevate tegevusvaldkondade töögruppide ja ühenduste töös ning võtab aktiivselt osa valdkondlikest aruteludest. Teadmisi vahetatakse ja kogemusi jagatakse erinevate riikide konkurentsiasutuste ja valdkondlike regulaatoritega kahepoolsete suhete vormis, kuid peamine osa rahvusvahelisest suhtlusest toimub siiski vastavate koostöövõrgustike ja organisatsioonide vahendusel.

Euroopa konkurentsivõrgustik (ingl k *European Competition Network*, lüh ECN) on Euroopa Komisjoni Konkurentsi Peadirektoraadi ja Euroopa Liidu riikide konkurentsiasutuste vaheline koostöövorm. Euroopa konkurentsireegleid rakendavad kõik võrgustiku liikmed ning reeglite ühetaoliseks kohaldamiseks on vajalik vastavate asutuste informatsiooni vahetamine ning parimate praktikate jagamine.

Euroopa konkurentsiasutused (ingl k *European Competition Authorities*, lüh ECA) on mitteametlik koostöövõrgustik, mis ühendab Euroopa Liidu konkurentsiameteid, Euroopa Komisjoni ja EFTA liikmesriikide konkurentsiameteid, et arutleda konkurentsivaldkonda puudutavate probleemide üle ning jagada kogemusi.

OECD konkurentsikomitee (ingl k *OECD Competition Committee*) on Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni komitee, mis keskendub konkurentsiküsimustele piirkonnas, mis hõlmab kõiki 35 organisatsiooni liikmesriiki.

Rahvusvaheline konkurentsivõrgustik (ingl k *International Competition Network*, lüh ICN) on ülemaailmne võrgustik, millel on liikmeid igast maailma piirkonnast, väga erineva suuruse ja võimekusega konkurentsiasutuste hulgast. Võrgustik on mitteametlik ning see on suunatud pigem kontaktide hoidmisele ja ühetaolise arusaama loomisele konkurentsireeglitest ja nende rakendamisest.

Energeetikasektorit reguleerivate asutuste koostööameti (ingl k *Agency for the Cooperation of Energy Regulators*, lüh ACER) keskne roll on EL ühtsete võrgu- ja turueeskirjade väljatöötamine, et suurendada konkurentsi. Amet kooskõlastab piirkondlikke ja piirkondadeüleseid algatusi, mis soodustavad turgude integreerimist. Ta jälgib Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ja Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku tööd, eelkõige nende üleliidulisi võrgustiku arendamise kavasad.

Euroopa Liidu energiaregulaatorite assotsiatsioon (ingl k *Council of European Energy Regulators*, lüh CEER) loodi sõltumatute Euroopa energiaregulaatorite koostöö koordineerimiseks. Assotsiatsiooni eesmärk on lihtsustada ühtse, konkurentsivõimelise, efektiivse ja kestliku energia siseturu loomist.

Ida- ja Kesk-Euroopa energiaregulaatorite assotsiatsioon (ingl k *Energy Regulators Regional Association*, lüh ERRA) on rahvusvaheline energiaregulaatorite ühendus, millesse kuuluvad 37 asutust peamiselt Kesk-Euroopast ja Euraasia regioonist, kuid samuti USA, Kamerun ning Aafrika riikide regulaatorite ühendus ECOWAS. ERRA asutati 2000. aastal eesmärgiga vahetada informatsiooni energiasektorit reguleerivate asutuste vahel.

OECD regulaatorite töögrupi eesmärk on erinevate regulatsioonipraktikate vahetamine erinevates sektorites ja regulaatorite efektiivsuse ja sõltumatuse võrdlemine.

Regionaalse gaasituru koordineerimisgrupi eesmärk on välja töötada ühtne Balti ja Soome gaasiturg. Regulaatorite eesmärk on välja töötada ühtne hinnastamisskeem, lähtudes sisend-väljundpunktidest.

Euroopa veeregulaatorite ühendus (ingl k *European Water Regulator*, lüh WAREG) asutati kaheteistkümne Euroopa riigi veeregulatsiooni või arendusega tegeleva organisatsiooni eestvedamisel. WAREGi regulatsiooni töörühmas on vaatluse all *benchmarking*´u rakendamine eri riikide veeregulatsioonis ja institutsionaalses töörühmas tegeletakse veeteenuse hinna taskukohasuse küsimustega.

Sõltumatute raudteeregulaatorite ühendus (ingl k *Independent Regulators' Group-Rail*, lüh IRG-Rail) on sõltumatuid riiklikke raudtee regulaatoreid ühendav grupp, kuhu kuuluvad 29 riigi esindajad. IRG-Rail töötab läbi Euroopa Komisjoni poolt plaanitavate õigusaktide muudatusi ning teeb vajalikke täiendus- või muutmissettepanekuid.

Euroopa raudteeregulaatorite kontaktgrupp (ingl k *European Network of Rail Regulatory Bodies*, lüh ENRRB) on Euroopa Komisjoni loodud riiklikke raudteeregulaatoreid ühendav institutsioon, kuhu kuuluvad 26 Euroopa Liidu liikmesriigi esindajad. ENRRB põhiülesandeks on abistada Euroopa Komisjoni delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel, hõlbustada aktiivset koostööd ja teabevahetust riiklike raudteeregulaatorite vahel.

Euroopa postiregulaatorite grupp (ingl k *European Regulators Group for Postal Services*, lüh ERGP) liikmeteks on 28 EL liikmesriiki. ERGP ülesandeks on anda nõu Euroopa Komisjonile postiteenuste osas ja edendada liikmesriikide ja Euroopa Komisjoni vahelist koostööd ja suhtlust.

Euroopa postiregulatsiooni komitee (ingl k *European Committee of Postal Regulation*, lüh CERP) roll on uurida postiregulatsiooni teemasid Euroopa kontekstis, arvestades samal ajal ka regulatiivseid muudatusi. CERP hindab ka rahvusvahelise regulatsiooni mõju riikides ja suhtleb vastavate rahvusvaheliste postiregulatsiooniga tegelevate organisatsioonidega.

Ülemaailmse postiliidu (ingl k *Universal Postal Union*, lüh. UPU) Euroopa töögrupid. UPU on peamine postisektori osapoolte vahelise koostöö vorm. UPU täidab ühtlasi nii nõuandja kui ka kontaktpunkti rolli, pakkudes vajadusel ka tehnilist tuge. UPU kehtestab reegleid rahvusvahelisele kirjavahetusele ja annab soovitusi, et edendada kirja-, paki- ja finantsteenuste mahtude kasvu ja parandada teenuse kvaliteeti kasutajate jaoks.

Kõige tihedam koostöö seob Konkurentsiametit naaberriikide kolleegidega. Läti, Leedu ja Soome kolleegidega toimuvad iga-aastased kohtumised nii konkurentsiasutuste kui energia- ja postiregulaatorite poolel.

Väliskoostöö kõrval on ühtviisi oluline ka siseriikliku koostöö edendamine. Seda nii avaliku sektori asutuste kui ettevõtjate ning ettevõtjate liitudega.

KONKURENTSIJÄRELEVALVE

Konkurentsijärelevalve alane tegevus jaguneb suures osas kaheks: konkurentsi kahjustavaid kokkuleppeid ja turgu valitsevat seisundit omavate ettevõtjate tegevust puudutavate juhtumite lahendamine. See tähendab Konkurentsiameti jaoks nii kriminaal-, väärteo- kui haldusmenetluste läbiviimist. Lisaks analüüsitakse konkurentsiolukorda erinevates majandussektorites ja tehakse vajadusel valdkonna eest vastutavatele ministriumitele ettepanekuid konkurentsiolukorra parandamiseks.

Piletilevi pakutud kohustus lihtsustab ürituse korraldajal mitme piletivahendaja kasutamist

Konkurentsiamet alustas omal initsiatiivil järelevalvemenetlust eesmärgiga välja selgitada, kas AS-i Piletilevi tegevus on kooskõlas konkurentsiseaduse §-ga 16. Järelevalvemenetluse raames uuris Konkurentsiamet AS Piletilevi ja erinevate ürituste korraldajate vahel sõlmitud lepinguid. Ametile esitatud tüüplepingutes sisaldasid kaks lepingupunkti, mille osas leidis amet, et vastavad punktid võivad olla vastuolus konkurentsiseadusega. Üks piirav lepingupunkt sätestas, et ettevõtja, kes sõlmib AS-iga Piletilevi lepingu, kohustub eksklusiivse müügi korral tagama AS-ile Piletilevi ürituste piletivahenduse ainuõiguse. Vastasel korral rakenduvad hinnakirjajärgsed vahendustasud, mis on ära toodud AS-i Piletilevi koduleheküljel. Teises konkurentsi piiravas lepingupunktis oli kirjas, et juhul kui AS Piletilevi tuvastab, et kokkulepetele mittevastavalt müüakse üritusele pileteid ka AS-iga Piletilevi konkureerivates ettevõtetes, arvestatakse teenustasu mitteeksklusiivse vahendustasu tabeli järgi. Lisaks on ettevõtja kohustatud AS-ile Piletilevi tasuma leppetrahvi 190 eurot.

Kuna AS Piletilevi puhul on tegemist ürituste korraldajate jaoks väga olulise partneriga, siis muudavad mistahes viisil piiravad lepingutingimused konkurentide jaoks turule sisenemise ning turul tegutsemise äärmiselt keeruliseks. Järelevalvemenetluse jooksul toimus väga aktiivne suhtlus AS Piletilevi ning Konkurentsiameti vahel, kuna AS Piletilevi soovis konkurentsiolukorda parandada, mistõttu asus AS Piletilevi klientidega sõlmitud tüüplepinguid uuendama. Menetluse jooksul väljendas AS Piletilevi valmisolekut kohustuse võtmiseks ning Konkurentsiamet kiitis kohustuse heaks 09.09.2019. Kohustuse keskseks sisuks oli tüüplepingute uuendamine ning selles sisalduvate tasude muutmine läbipaistvamaks.

Muudetud lepingud ei sisalda ürituse spetsiifilist allahindlust piletite müügi teenuse ostmisel ainult või peamiselt AS-ilt Piletilevi. Samuti ei sea AS Piletilevi lepingu muutmist sõltuvusse muude tingimuste aktsepteerimisest. Isegi juhul kui ürituse korraldaja tüüplepingut uuendada ei soovi, siis AS Piletilevi teavitab klienti, et spetsiifiline allahindlus, olukorras kui piletite müügi teenust ostetakse ainult AS-ilt Piletilevi, enam ei rakendu.

Administreerimistasu osas on kõige olulisem konkurentsiolukorda leevendav kohustuse punkt, et ürituse korraldajal on võimalik teha esimene AS-ile Piletilevi esitatud tellimuse muudatus ilma täiendava tasuta. Samuti võimaldab AS Piletilevi kohustuses täpsustatud tingimustel ja kliendi soovil, kliendil piletite müüki iseseisvalt

administreerida, mis tähendab, et AS Piletilevi ürituste haldusteenuste ja administreerimisteenuste tasu ei võta.

Piletite kontrollimise teenuse osas avaldab AS Piletilevi igale ettevõtjale, kes soovib müüa pileteid mitme vahendaja kaudu ning avaldab selleks soovi, infotehnoloogilise standardi, millele peavad piletifailid vastama. Olukorras, kus Piletilevile edastatavad piletifailid vastavad toodud standardile, ei võta Piletilevi tasu piletite oma süsteemi kontrollimise eesmärgil sisestamise eest.

Seega lihtsustab AS Piletilevi kohustus ürituse korraldajal oluliselt mitme piletivahendaja kasutamist ning võimaldab seeläbi AS Piletilevi konkurentidel takistusteta areneda. Ehkki ka kohustuste kohaselt säilivad mõned sellised teenustasud, mis võivad AS-i Piletilevi konkurendi teenuse kasutamisel ürituse korraldaja jaoks teoreetiliselt suuremaks kujuneda, leiaks see ameti hinnangul aset üksnes erandlikel juhtudel. Oma äritegevust mõistlikult planeerival ürituste korraldajal on head võimalused kõne all olevate lisatasude tekkimist üldse vältida. Kohustus kehtib kuni 31.12.2021.

Riigikohus võttis seisukoha konkurentsiseaduse kohaldamise kohta jäätmeäitlussektoris

Konkurentsiamet on viimastel aastatel menetlenud mitmeid juhtumeid jäätmeäitlussektoris, sealhulgas teinud ettekirjutusi kohalikule omavalitsuse üksusele (Tallinna Linnavalitsus¹) või kohaliku omavalitsuse poolt volitatud mittetulundusühingule (MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus²), kes on teostanud korraldatud jäätmevedu JäätS § 66 lg 1¹ alusel. Sellisel viisil tegutsedes vahendab kohaliku omavalitsuse üksus või tema poolt volitatud mittetulundusühing jäätmeäitlejate ja -vedajate teenust tarbijatele ning lisab teenustasule jäätmevaldajate üle arvestuse pidamise ja arveldamise eest oma juurdehindluse. Amet leidis oma otsustes, et sellisel viisil tegutsev kohaliku omavalitsuse üksus või tema poolt volitatud mittetulundusühing tegutseb ettevõtjana ning on neil juhtudel turgu valitsevat seisundit omava ettevõtjana kehtestanud tarbijatele ebaõiglaselt kõrge hinna ning kohustas hinda tarbijatele alandama.

25.04.2019 tegi Riigikohus lahendi³, kus leidis vastupidiselt Konkurentsiametile, et MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskuse tegevus ei ole ettevõtlus konkurentsiseaduse tähenduses, vaid avaliku võimu teostamine, mistõttu ei olnud Konkurentsiametil õigus järelevalvet teostada. Täpsemalt leidis Riigikohus, et jäätmevaldajate üle arvestuse pidamine ja nendega arveldamine ei ole iseseisev teenus, mille jaoks eksisteeriks eraldi kaubaturg. Nimetatud tegevustel on üksnes abistav funktsioon. Kuna jäätmeveo korraldamine on seadusest tulenev kohaliku omavalitsuse ülesanne, mida täites teostatakse avalikku võimu, on jäätmevaldajate üle arvestuse pidamise ja nendega arveldamise puhul tegu avaliku võimu teostamisega seotud tegevusega, mida ei saa pidada ettevõtluseks konkurentsiseaduse mõttes.

---

¹ Vt Konkurentsiameti aastaraamat 2017

² Vt Konkurentsiamet aastaraamat 2016

Riigikohus selgitas samuti, et kuivõrd kohaliku omavalitsuse või selle volitatud MTÜ kehtestatud jäätmeäitluse teenustasu on avalik-õiguslik rahaline kohustus, saab iga jäätmevaldaja temale pandud kohustust vaidlustada halduskohtus, kui ta leiab, et selle suurus on ebaproportsionaalne.

Kuigi kohus selgitas, et jäätmevaldajal on õigus pöörduda kohtusse oma õiguste kaitseks, ei taga ameti hinnangul selline võimalus reaalselt tarbijate huvide tõhusat kaitset, mistõttu tuleks tulevikus jäätmeseadust kujundades juba ennetavalt läbi kaaluda, kuidas on tarbijate huvid kaitstud turujõu tekkides mõnes jäätmeäitlussektoris.

Soovitus notaritasude avamiseks konkurentsile

Konkurentsiamet soovib sätestada notari tasudele fikseeritud määrade asemel ülempiiri (piirhinnad), millest notarid saaksid kehtestada odavama hinnakirja ning vajadusel kliendi jaoks ka soodsamas tasus kokku leppida. Sellega tekib tarbijal võimalus valida notarite vahel, kes pakuvad sama toimingute teostamist erineva hinnaga. Muudatuse tulemusel avaldab konkurents survet hindade alandamiseks kallite kinnisvaratehingute tõestamisel ja muude seesuguste toimingute osas, mille tasumäärad ületavad kulupõhisuse taset. Lisaks tagab hinnakonkurents senisest suurema läbipaistvuse notari valikul.

Notari tasud on sätestatud seaduses, kuid neist teenitav tulu ei laeku mitte riigieelarvesse, vaid läheb notarite kulude katmiseks ning kasumiks. Analüüsi andmetel teenib Eesti keskmine notari umbes kolm, suurima sissetulekuga notari aga ligi viisteist riigikohtuniku palka. Notarid saavad nii palju teenida üksnes seetõttu, et riigil puudub kontroll notaritasude kulupõhisuse üle. Vabaturu tingimustes ei oleks see võimalik. Hinnakonkurentsiga tekib kliendil võimalus saada erinevatelt notaritelt hinnapakumisi. Praegu teenivad notarid suuremate kinnisvaratehingute tõestamiselt suurt tulu, kuid alla seaduses sätestatud määra ei ole neil lubatud tasu võtta.

Piirhindade rakendamine ei halvenda mingil moel ligipääsu notari ametitoimingutele. Sotsiaalselt taskukohasete toimingute osas hinnakonkurentsi ei teki ja neid osutatakse jätkuvalt piirhinnaga. Amet esitas Justiitsministeeriumile ja Notarite Kojale saadetud analüüsis põhjendused, miks muudatus ei kahjusta notarite tegevuse jätkusuutlikkust, sõltumatust, toimingute kvaliteeti ega kättesaadavust vähekindlustatud inimeste jaoks.

Konkurentsiameti seisukoht 5G sageduslubade konkursi kohta

Konkurentsiamet kujundas seisukoha sageduslubade konkursi kohta sagedusvahemikus 3410-3800 MHz, mille tulemusel load omandavad ettevõtjad hakkavad rajama sideteenuste jaoks nn 5G võrku.

Ameti hinnangul ei tule sagedusala jagada kolmeks ega neljaks, vaid panna sagedusload oksjonile väiksemate plokkidena. Nii on 5 või 10 MHz kaupa sageduslube välja antud teistes Euroopa Liidu riikides. Selline lahendus elavdab konkurentsi mitte ainult kolme suure mobiilsideoperaatori vahel, vaid annab võimaluse uude ärimudeliga tegijatele Eestis 5G võrgu arendamiseks. 5G eeldatav kasutusala on

märksa laiem ja mitmekesisem kui pelgalt andmeside kiiruste tõstmine.

Pakutavate sideteenuste areng sõltub valikust, kuidas rajatakse 5G võrgud. Üks valik, mida suure tõenäosusega eelistavad üleriigiliste mobiilsidevõrkude omanikud, on rajada 5G võrk senise võrgu toel ja selle täienduseks. Teine ja sellest erinev arengusuund on rajada uus võrk 5G teenuste pakkumiseks eraldiseisvalt, arvestades uue standardiga kaasnevaid valikuvõimalusi. Viimasel juhul ei ole olemasoleva 4G võrgu omanikel tehnoloogilist eelist. Konkurentsivõimelised on tulevikku vaatavad ärimudelid.

Euroopa Komisjoni suuniste järgi tuleks sagedusala jagada piisavalt suurteks plokkideks eelistatavalt laiusega 80-100 MHz. Konkurentsiameti hinnangul ei takista sagedusala tõhusat kasutamist see, kui konkursile pandavad plokid on oluliselt väiksemad sagedusala osast, mille iga sideettevõtja lõpuks omandab. Seejuures saab konkursi tingimustega tagada võrdsed võimalused kõigile osalejatele ning vältida samas sagedusala killustumist ning ebatõhusat kasutust.

Enne seisukoha avaldamist saatis Konkurentsiamet selle kavandi arvamuse andmiseks Eesti Infotehnoloogia ja Kommunikatsiooni Liidule, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile ja OÜ-le Levikom, kelle avaldus oli ametile ajendiks selle teema analüüsimisel. Antud tagasisidest ei nähtunud olulisi takistusi kõnealune sagedusala oksjonile panemiseks Eestis väikeste plokkide kaupa. Ühtlasi soovitas Konkurentsiamet ministeriumil kaaluda nimetatud lahendust ka eelseisva 700 MHz sagedusala jagamise ettevalmistamisel.

Kompromiss Eesti Lairiba Sihtasutusega

2017. aasta lõpus lõpetas Konkurentsiamet ettekirjutusega järelevalvemenetluse Eesti Lairiba Sihtasutuse suhtes. Konkurentsiamet nõudis Eesti Lairiba Sihtasutusest ettekirjutusega EstWin baasvõrgule ligipääsu tingimuste leevendamist, et parandada maapiirkondade elanikele kiire interneti osutamise võimalusi.

Eesti Lairiba Sihtasutus esitas Tallinna Halduskohtule kaebuse Konkurentsiameti 19.10.2017 ettekirjutuse tühisuse kindlakstegemiseks või tühistamiseks. Kohtumenetluse raames jõudsid pooled kompromisskõkkulepele, mis kinnitati kohtu poolt 10.05.2019 kohtumäärusega. Tulenevalt Konkurentsiameti ja Eesti Lairiba Sihtasutuse vahel sõlmitud kompromissist muutis Eesti Lairiba Sihtasutus maapiirkondade tarbeks kujundatud teenuse „kiu rent tarbijaühenduseks“ tootetingimusi nii, et teenuse kasutamisevõimalused on senisest avaramad ning paindlikumad.

Konkurentsiameti jaoks on äärmiselt oluline, et maapiirkondades oleksid mõistlikud võimalused kasutamaks lairibateenust tarbijate poolt eelistatud tehniliste lahendustega. Kompromisskõkkuleppega saavutatud uuendatud tootetingimused loovad maapiirkondades teenuse „kiu rent tarbijaühenduseks“ kasutajatele senisest paremad tingimused ning parandavad maapiirkondade elanikele kiire interneti osutamise võimalusi.

Järelevamemenetlus AS-i Eesti Post suhtes

Konkurentsiamet alustas AS-i Express Post kaebuse alusel AS-i Eesti Post suhtes järelevamemenetluse seonduvalt aadressiga reklaami kojukande ja aadressita reklaami kojukande teenuste puhul üle-eestiliste allahindluste rakendamisega.

AS Express Post osutab oma kandevõrgu vahendusel kojukannet linnapiirkonnas. Maapiirkonnas AS-il Express Post endal kandevõrk puudub ja klientide teenindamiseks peab ta kandeteenust ostma AS-ilt Eesti Post.

AS Eesti Post rakendab reklaami kojukande teenustele allahindlusi, mille suurus sõltub klientide üle-eestilisest tellimuste mahust. Allahindluste tõttu ei ole üksnes maapiirkonnas AS-ilt Eesti Post teenust ostval AS-il Express Post võimalik pakkuda üle-eestilist kojukannet AS-iga Eesti Post konkureeriva hinnaga. Kuivõrd reklaamikliendid ostavad kojukannet üle-eestiliselt ühelt teenusepakkujalt, siis allahindluste tõttu on nad motiveeritud ostma mõlemat reklaamikannet AS-ilt Eesti Post.

AS Eesti Post ei suutnud menetluse kestel veenvalt ära näidata, et reklaami kojukande teenuste puhul rakendatavad üle-eestilised allahindlused on objektiivselt põhjendatud, mistõttu omavad need konkurentsi kahjustavat mõju nii AS-i Express Post kui ka teiste võimalike potentsiaalsete konkurentide veetest.

Konkurentsiamet tegi AS-ile Eesti Post 20.12.2019 ettekirjutuse, millega keelas senisel kujul üle-eestiliste allahindluste rakendamise. AS Eesti Post vaidlustas ettekirjutuse kohtus ja käesoleval hetkel on pooleli kohtuvaidlus.

Narva taksoid puudutav järelevamemenetlus

2018. aasta juulis avaldati meedias uudis selle kohta, et sõidujagamisplatvormil SmileTaxi esines Narva taksoveo- ja sõidujagamisteenuste turule sisenemisel takistusi, mis väidetavalt seisnesid kohalike taksoettevõtjate poolses keelus taksojuhtidel nimetatud platvormiga koostööd teha. Konkurentsiamet alustas järelevamemenetlust eesmärgiga kontrollida ajakirjanduses avaldatud teavet võimaliku kokkuleppe kohta, millega piiratakse turule siseneval sõidujagamisplatvormil juurdepääs sõidujagamisteenuste osutamisele Narva linnas.

Järelevamemenetluse raames selgus, et kolme Narvas tegutseva taksoettevõtja esindajad korraldasid koosoleku, kus osalesid ka nende ettevõtjate juures töötavad taksojuhid. Koosolekul arutati muude teemade hulgas võimalikke vastumeetmeid turule siseneva sõidujagamisplatvormi suhtes. Lisaks selgitati taksojuhtidele, et juhul kui hakatakse koostööd tegema SmileTaxi sõidujagamisplatvormiga, siis lõpetatakse vastavate taksojuhtidega koostöö. Narvas tegutseva kolme suurima taksoettevõtja tegevuse tulemusena ei hakanud Narvas tegutsevad taksojuhid sõidujagamisplatvormiga koostööd tegema, nagu seda tehakse teistes Ida-Virumaa linnades, kus sõidujagamisplatvorm SmileTaxi enda teenuseid pakkus.

Kolme taksoettevõtja poolt ühise koosoleku või kohtumise korraldamine, kus osalesid kõigi kolme taksoettevõtja esindajad ja taksoettevõtjaga lepingulistes suhetes olevad taksojuhid ja kus arutati ühiselt mistahes taksojuhtide tegevuse või taksoteenuse osutamisega seotud tingimusi, on konkurentsiseaduse § 4 lõikega 1 vastuolus. Konkurentsiameti seisukoht oli, et taksoettevõtjad peavad vastavaid teemasid otsustama iseseisvalt, ilma teiste taksoettevõtjatega konsulteerimata ja tegevust kooskõlastamata.

SmileTaxi sõnul muutus olukord Narva taksoteenuste turul järelevalvemenetluse jooksul oluliselt paremaks, kuna taksojuhid liitusid nii SmileTaxi teenusega kui ka Narva linnas sõiduvahendusteenuse pakkumist alustanud Bolt Services EE OÜ-ga. Seega leidis Konkurentsiamet, et ehkki koosolekul kahjustati konkurentsi, oli konkurentsiolukord Narva taksoteenuste turul järelevalvemenetluse jooksul nii palju paranenud, et järelevalvemenetlust ei olnud enam otstarbekas jätkata ning amet lõpetas menetluse.

KOONDUMISTE KONTROLL

Koondumiste kontrolli eesmärgiks on tagada kaubaturgudel konkurentsitingimused ning konkurentsile avatud turustruktuurid. Konkurentsiamet sekkub koondumisse ainult juhul, kui koondumine võib märkimisväärselt kahjustada tõhusat konkurentsi Eesti turgul või nende olulisel osal, eriti turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise tagajärjel. Esmane viis konkurentsi kahjustamise vältimiseks on tingimuste kehtestamine, et koondumise osalised täidavad endale võetud kohustused, näiteks kohustus võõrandada osa oma äritegevusest vms. Koondumise võib siiski keelata, kui võetavad kohustused ei ole konkurentsi kahjustumise ärahoidmiseks piisavad või koondumise osalised ei tee ettepanekut kohustuste võtmiseks. Koondumise osalistel on võimalus kavandavast koondumisest ka loobuda. Kui koondumise osalised loobuvad koondumisest, lõpetab Konkurentsiamet koondumise menetluse.

Koondumisest tuleb Konkurentsiametile teatada pärast lepingu sõlmimist, valitseva mõju omandamiseks tehingu või toimingute tegemist või avaliku pakkumise väljakuulutamist, kuid enne koondumise jõustamist. Koondumisest võib teatada Konkurentsiametile ka niipea, kui pooled näitavad piisavalt kindlalt oma kavatsust koondumise lõpule viia.

Ettevõtjate vahelistele koondumistele kontroll kohaldub, kui osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot. Koondumist, mida peab kontrollima Konkurentsiamet, ei või jõustada enne, kui on tehtud koondumist lubav otsus.

2019. aasta jooksul oli Konkurentsiametis koondumise kontrolliga seotud menetlusi kokku 51, nendest 45 koondumise teadet esitati 2019. aastal ja 6 teadet tuli üle 2018. aastast. Seejuures tehti 45 koondumist lubavat otsust seaduses ettenähtud 30 päeva jooksul, sh üks lubav otsus kohustustega (AS Aqua Marina ja AS Oiltanking Tallinn).

2019. aastal tehti kaks koondumise menetlemise otsust täiendava menetluse alustamise kohta ning kaks täiendavat menetlust tuli üle 2018. aastast. Täiendav menetlus viiakse läbi, et koguda täiendavaid andmeid ning selgitada välja, kas kontrollitava koondumise korral esineb konkurentsi kahjustavaid asjaolusid. Täiendava menetluse pikkus võib seaduse kohaselt olla kuni neli kuud. Täiendava menetluse käigus kahel juhul (UAB Lords Asset Management ja OÜ Europark Estonia ning SIA „Europark Latvia“; Parma Oy ja AS TMB) loobusid koondumise osalised koondumisest, ühel juhul (Estravel Holding OÜ ja Aktsiaselts Wris) tehti keelav otsus, ühel juhul (AllePal OÜ, auto24 AS ja VIN Solutions OÜ) tehti lubav otsus koos kohustusega. Samuti tegi Konkurentsiamet teate koondumise (Forum Cinemas OÜ ja Solaris Kino OÜ) menetluse mittealustamise kohta seoses sellega, et ühel koondumise osalistest puudus kavatsus tehingut teha. Kaks menetlust läks üle 2020. aastasse.

Koondumisviiside järgi jaotusid koondumised järgmiselt:

- ⇒ 47 koondumise puhul oli tegemist ettevõtja poolt valitseva mõju omandamisega teise ettevõtja või tema osa üle (konkurentsiseaduse § 19 lg 1 p 2);
- ⇒ 3 koondumise puhul oli tegemist ettevõtjate poolt ühiselt valitseva mõju omandamisega kolmanda ettevõtja või tema osa üle (konkurentsiseaduse § 19 lg 1 p 3);
- ⇒ 1 koondumise puhul oli tegemist ettevõtjate ühinemisega äriseadustiku tähenduses (konkurentsiseaduse § 19 lg 1 p 1).

Konkurentsiamet menetles aasta jooksul koondumisi järgmistes valdkondades:

- ärikinnisvara (üürile andmine ja käitlus)
- laminaatplaatide tootmine ja müük
- tsemendi ja valmisbetooni tootmine ja müük
- kasiinod
- kohvi ja kohvimasinate müük
- piimakarjakasvatus ja toorpiima tootmine
- ekspedeerimisteenused
- kuulutuste portaalide tegevus
- filmide tootmine ja kinode tegevus
- köögiviljakasvatus
- järelhaagiste tootmine ja müük
- pesumajade tegevus
- lihatoodete tootmine ja müük
- IT-teenused
- ehitusmaterjalid
- laevaliinikonteinerite veoteenused
- betoonelementide tootmine ja müük
- metsavarumine ja müük
- mootorsõidukite jae- ja hulgimüük
- ajalehtede ja ajakirjade kirjastamine
- täitematerjalide (paekivi, kruus, liiv) kaevandamine ja müük
- pangateenused
- reisibüroode ja reisikorraldajate tegevus
- mootorikütuse jaemüük (tanklate tegevus)
- elektroonikatoodete müük
- energia tootmine ja müük
- reklaamiteenused
- parkimisteenused
- toitlustusteenused
- sadamateenused
- puitaluiniiumist akende ja uste müük
- jae- ja hulgikaubandus
- liisingu ja kindlustusmaakleri teenused

Enamik koondumistest (32) toimus Eesti ettevõtjate vahel ning 8 koondumise puhul olid mõlemad koondumise osalised välismaised ettevõtjad. Üheteistkümmel juhul olid koondumise osalised nii välisriigis registreeritud ettevõtja kui ka Eesti ettevõtja.

AllePal OÜ, auto24 AS ja VIN Solutions OÜ koondumine

Konkurentsiamet andis 27.12.2019 loa AllePal OÜ, auto24 AS ja VIN Solutions OÜ koondumisele tingimusel, et AllePal OÜ võõrandab kuulutuste portaali SOOV.

Koondumise osaliste äritegevused kattuvad kuulutuste portaalide haldamisel. Tabelis 1 on esitatud koondumise osalistele kuuluvad kuulutuste portaalid.

	AllePal OÜ	auto24 AS
Kinnisvarakuulutused	www.kv.ee; www.city24.ee	
Autokuulutused		www.auto24.ee
Üldised kuulutused	www.sooov.ee; www.osta.ee	www.kuldnebors.ee

Tabel 1. Koondumise osalistele kuuluvad kuulutuste portaalid

Konkurentsiamet hindas koondumise mõju nii kuulutuste portaalide vahelisele konkurentsile kui ka seda, kuidas koondumine võib mõjutada konkurentsikinnisvarakuulutuste ja autokuulutuste avaldamise vahendamisel.

Arvestades, et autokuulutused ja kinnisvarakuulutused ei ole üksteisega asendatavad, kuuluvad erinevatele kaubaturgudele ning koondumise osaliste äritegevused kinnisvarakuulutuste ja autokuulutuste portaalide osas ei kattu (vt tabel 1), muudaks Konkurentsiameti hinnangul koondumine kaubaturgude struktuuri eelkõige üldiste kuulutuste portaalide suuremast kontsentratsioonist tulenevalt. Kõige enam mõjutaks koondumine konkurentsikinnisvarakuulutuste portaalide vahel. Lisaks kattub koondumise osaliste äritegevus autokuulutuste ja kinnisvarakuulutuste vahendamisel üldiste kuulutuste portaalide kaudu, kuna nendes avaldatakse autokuulutusi ja kinnisvarakuulutusi.

Kuivõrd koondumise osaliste äritegevus kattus täpsemalt üldiste kuulutuste portaalide valdkonnas, esitasid koondumise osalised menetluse kiirema läbiviimise huvides juba täiendava menetluse varases etapis kohustuste võtmise ettepaneku projekti koondumisega kaasnevate võimalike konkurentsiprobleemide ärahoidmiseks. Selleks ettepanekuks oli üldiste kuulutuste portaali SOOV võõrandamine. Seetõttu hindas Konkurentsiamet koondumise mõju konkurentsile olukorras, kus võõrandatakse üldiste kuulutuste portaal SOOV.

Koondumise hindamisel jõudis Konkurentsiamet seisukohale, et koondumise lubamine koos kohustusega ei mõjutaks oluliselt kinnisvarakuulutuste ega autokuulutuste kaubaturgusid. Nendel kaubaturgudel tegutsevad juba enne koondumist turgu valitsevas seisundis olevad või väga suurt turujõudu omavad ettevõtjad. Kuna üldiste kuulutuste portaalid nendele olulist konkurentsipurvet ei avalda, siis ei mõjuta koondumine oluliselt konkurentsikordade nendel kaubaturgudel. SOOV-i võõrandamisega kõrvaldatakse potentsiaalne oht konkurentsikahjustumiseks,

mis oleks võinud tekkida kahe lähedase konkureeriva üldiste kuulutuste portaali, SOOV-i ja Kuldse Börsi, koondumisest tulenevast konkurentsipurve kadumisest. Siinjuures on oluline rõhutada, et tegemist on potentsiaalse konkurentsi kahjustamise ohu kõrvaldamisega, kuna Konkurentsiamet ei analüüsinud, kas üldiste kuulutuste portaalide koondumine ka tegelikult konkurentsi kahjustaks. Siiski on selge, et juhul kui koondumine kahjustaks konkurentsi, siis saaks see olla võimalik ainult üldiste kuulutuste portaalide koondumise kaudu.

UAB Lords LB Asset Management (CITYPARK EESTI OÜ) ja Osaühing EUROPARK ESTONIA, SIA „EUROPARK LATVIA“ koondumine

Konkurentsiamet lõpetas 2019. aasta veebruaris UAB Lords LB Asset Management ning Osaühingu EUROPARK ESTONIA ja SIA „EUROPARK LATVIA“ koondumise menetluse, kuna UAB Lords LB Asset Management otsustas loobuda koondumisest Osaühingu EUROPARK ESTONIA osas. Eelnevalt oli Konkurentsiamet jõudnud seisukohale, et koondumine võib oluliselt kahjustada konkurentsi parkimisteenuste osutamise kaubaturul Tallinnas ja Pärnus ning koondumise osaliste poolt võetavad kohustused ei ole piisavad konkurentsi kahjustumise ärahoidmiseks.

Koondumise osaliste äritegevuste vahel tekkis horisontaalne kattuvus parkimise korraldamise osas. UAB Lords LB Asset Management valitseva mõju alla kuuluv äriühing CITYPARK EESTI OÜ tegeleb avaparklate ja parkimismajade opereerimisega Tallinnas ja Pärnus. Osaühing EUROPARK ESTONIA tegeleb peamiselt parkimise korraldamisega Tallinnas, Tartus, Pärnus, Rakveres ja Kuressaares.

Parkimise korraldamine hõlmab ühelt poolt parkimisteenuse osutamist sõidukijuhtidele ning teiselt poolt operaatoriteenuse osutamist parkimismajade ja parklate omanikele või rentnikele (edaspidi kinnisvaraomanikud). Tegemist on omavahel tihedalt seotud teenustega. Näiteks võib müügitulu parkimisteenuse osutamisel kujuneda mitmel erineval viisil: a) parkimisteenust osutav ettevõtja kogub sõidukijuhtidelt kinnisvaraomanikule parkimistasu ning kinnisvara omanik maksab parkimisteenust osutavale ettevõtjale fikseeritud teenustasu; b) parkimisteenust osutav ettevõtja kogub sõidukijuhtidelt parkimistasu, mida jagatakse kinnisvaraomanikuga vastavalt lepingus kokkulepitule; c) parkimisteenust osutav ettevõtja kogub sõidukijuhtidelt parkimistasu ning maksab kinnisvaraomanikule fikseeritud tasu. Sõidukijuhtidele kohaldatava parkimistasu hind kujuneb samuti mitmel erineval viisil: hinna määrab parkimisteenuse osutaja; hinna määrab kinnisvaraomanik või hinna otsustavad parkimisteenuse osutaja ja kinnisvaraomanik ühiselt. Arvestades sõidukijuhtidele osutatava parkimisteenuse ning kinnisvaraomanikele osutatava parkimise opereerimise teenuse integreeritust, hindas Konkurentsiamet koondumise mõju ning koondumise osaliste koondumise järgset seisundit parkimisteenuste kaubaturu osas tervikuna, eristamata igakord sõidukijuhtidele osutatavat teenust ning kinnisvaraomanikele osutatavat teenust.

Koondumise osaliste tegevus parkimisteenuse osutamisel kattus Tallinnas ja Pärnus. Nii Tallinna kui Pärnu osas on võimalik eristada parkimist linnale kuuluval avalikul parkimisalal ning parkimist eraparklates (avaparklad, parkimismajad, ärimajade parklad jne). Tallinna linn on valinud teenuse osutaja avalikul tasulisel parkimisalal parkimise korraldamiseks riigihanke korras, samal ajal kui Pärnu linna avalikul tasulisel

parkimisalal korraldab parkimist Pärnu Linnavalitsuse asutus Pärnu Haldusteenused. Tallinnas oli lisaks koondumise osalistele suurimaks parkimisteenuse osutajaks AS ÜHISTEENUSED. Siiski moodustas koondumise osaliste ühine turuosa parkimisteenuse osutamisel Tallinnas üle 50%. Pärnus moodustas koondumise osaliste ühine turuosa eraparklates parkimisteenuse osutamisel ligi 100%.

Konkurentsiamet jõudis menetluse tulemusena järeldusele, et koondumine võib oluliselt kahjustada konkurentsi parkimisteenuse osutamisel Tallinnas ja Pärnus, sealhulgas on koondumise negatiivne mõju kaubaturgude struktuurile märkimisväärne. Olukorras, kus juba koondumise eelselt oli parkimisteenust osutavate ettevõtjate arv suhteliselt väike (võrreldes mõne teise majandussektoriga), oleks koondumisele loa andmise korral jäänud kaubaturule tegutsema vaid kaks arvestatavat ettevõtjat (lisaks mõned väga väikesed konkurendid) ning teenuse ostjate valikuvõimalus oleks minimaalne. Koondumise kaudu oleks suurenenud Osaühingu EUROPARK võimalus teenuse hinda, parkimistasu ja muid tingimusi mõjutada.

Estravel Holding OÜ ja Aktsiaselts Wris koondumise keelamine

Konkurentsiamet keelas 15.08.2019 Estravel Holding OÜ ja Aktsiaselts Wris koondumise. Kõnealuse tehinguga kavatses Estravel Holding OÜ omandada 75% Aktsiaseltsi Wris aktsiatest. Konkurentsiamet leidis, et koondumine oleks mõjutanud negatiivselt kaubaturu struktuuri ja konkurentsi toimimist eelkõige reisiteenuste vahendamise kaubaturul äriklientidele.

Turismisektor hõlmab mitmeid erinevaid teenuseid ning valdkonnas tegutseb erineva suunitlusega ettevõtjaid. Reisiteenuste osutamine toimub üldjuhul kolmel tasandil, kus tegutsevad: (i) reisiteenuste varustajad (st sisendi pakkujad järgmistele tasanditele) – lennu-, rongi-, bussi- või laevaettevõtjad, majutusettevõtjad, autorendiga tegelevad ettevõtjad jt.; (ii) reisikorraldajad – ettevõtjad, kes loovad turismitooteid, ostes reisiteenuste varustajatelt üksikteenuseid ja ühendades need reisipakettidesse ning (iii) reisivahendajad – ettevõtjad, kes vahendavad erinevaid reisiteenuseid, sealhulgas nii reisiteenuste varustajate kui reisikorraldajate teenuseid, lõpptarbijatele (äri- või eraklientidele) ja tegemist on sisuliselt reisiteenuste jaemüügiga.

Estravel Holding OÜ ja Aktsiaseltsi Wris äritegevus kattub reisiteenuste (sh nii ärireiside kui ka erareiside) vahendamise osas, st jaetasandil. Mõlemad koondumise osalised pakuvad laia reisiteenuste valikut ning teenindavad nii äri- kui erakliente. Pakutavateks teenusteks nii äri- kui eraklientidele on peamiselt lennupiletite, hotellimajutuse, laevapiletite, rongipiletite, bussipiletite, autorendi vahendamine, lisaks pakutakse ka viisade taotlemise tugiteenuseid, reisikindlustuse vahendamist ning ööpäevaringset abi reisil esilekerkivate ootamatute olukordade lahendamisel (24/7 klienditeenindus). Samuti vahendavad koondumise osalised hulgitasandil tegutsevate reisikorraldajate paketteise.

Koondumisele hinnangu andmisel oli Konkurentsiametil vajalik välja selgitada, kas koondumine muudab kaubaturgude struktuuri viisil, mis tooks kaasa konkurentsi olulise kahjustumise. Sellega kaasnevalt oli vajalik kindlaks määrata koondumise osaliste need konkurendid, kes avaldavad neile konkurentsipurvet ning piiravad nende sõltumatut tegevust. Seepärast kogus Konkurentsiamet reisivahendusteenuste turu analüüsimiseks andmeid ettevõtjate müügitulu kohta reisivahendusteenuse osas

kõikidelt olulisematelt kaubaturul tegutsevatelt ettevõtjatelt (nii reisikorraldajatelt kui reisivahendajatelt) ning tuvastas, et selgelt eristusid reisikorraldajad ja reisivahendajad. Samuti järeldas Konkurentsiamet, et omavahel konkureerivad eelkõige IATA akrediteeringut omavad ning laia teenuste valikuga reisivahendusteenust osutavad ettevõtjad.

Kaubaturu ja selle geograafilise ulatuse piiritlemisel võttis Konkurentsiamet arvesse nii Euroopa Komisjoni praktikad, koondumise osaliste osutatavate teenuste valikut kui menetluse käigus kogutud teavet. Menetlemisel kogutud teabe põhjal leidis kinnitust asjaolu, et äri- ja eraklientide vajadused on erinevad, samuti on erisused äriklientidele teenuse osutamisel. Nimetatud erinevused tulevad välja eelkõige ostetavate teenuste keerukuse astmes, pändlikkuse tasemes, nõutavates lisateenustes, maksetingimustes ja -viisides.

Näiteks puuduvad eraisikutel reisisiteenuste ostmisel mitmed protseduurilised piirangud, mis on iseloomulikud juriidilistele isikutele ja eelkõige riigiasutustest ostjatele (nt kohustus hangete korraldamiseks). Üldjuhul valitakse hanke võitja(d) soodsaima näidispakkumuse alusel, samas on paljudel juhtudel hanketingimused sellised, mis soosivad suuremaid ettevõtjaid, kuivõrd sisaldavad nii käibe kui töötajate arvuga seonduvaid kriteeriume. Lisaks on hangetel kvalifitseerumiseks üldjuhul vajalik IATA akrediteering. Hangetel konkureerivad omavahel laia teenuste valikut pakkuvad reisivahendajad ning koondumise osalised on olnud otsesed konkurendid paljudel hangetel ja seda olukorras, kus hangetel osaleb suhteliselt väike arv erinevaid ettevõtjaid.

Konkurentsiamet hindas konkurentsiolukorda Eestis nii reisisiteenuste vahendamise tegevusalal kokku kui ka selle alamturgude, st äri- ja erareiside vahendamise osas. Koondumise järgselt oleks koondumise osaliste ühine turuosa reisisiteenuste vahendamise kaubaturul Eestis üle 50%, sealhulgas ärireiside vahendamise osas jääks vahemikku 40-50% ning erareiside vahendamise osas vahemikku 60-70%. Konkurentsiameti hinnangul ei soodusta selline kaubaturu struktuur, mille puhul kaubaturul tegutseb üks väga suur ettevõtja ning ülejäänud oluliselt väiksemad, tõhusa konkurentsi toimimist, vaid teistest ettevõtjatest kordades suuremal ettevõtjal on mitmeid eeliseid konkurentide ees ja seeläbi tekib ka pikema aja jooksul võimalus konkurentide kaubaturult väljatõrjumiseks.

Koondumisest tuleneva konkurentsikahjustuse ärahoidmiseks koondumise osalised endale võetud kohustusi ei esitanud, mistõttu keelas Konkurentsiamet Estravel Holding OÜ ja Aktsiaseltsi Wris koondumise.

ELEKTRISÜSTEEMI VARUSTUSKINDLUSE KONTROLL

2019. aastal analüüsis Konkurentsiamet põhjalikult elektrisüsteemi varustuskindlust Eesti ja Baltikumi vaatest kuni aastani 2033⁴. Analüüsi vajadus oli tingitud CO₂ hindade järsust tõusust ja Eesti Energia AS Narva Elektriijaamade vähenenud konkurentsivõimest ühtsel Euroopa elektriturul. Viimane lõi eeldused, et Narva Elektriijaamade plokid võivad sulguda prognoositust kiiremini. Teisalt oli analüüs vajalik tulenevalt Baltikumi elektrisüsteemi 2025. aastal Kesk-Euroopa võrguga sünkroniseerimise projekti võimalikest mõjudest, mis võivad riikides reservide vajadusi suurendada.

Varustuskindlus Eesti vaates

Analüüs tõi välja, et Eesti elektrisüsteem on kiirelt muutumas eksportivast elektrisüsteemist Baltikumi regiooni kõige defitsiitsemaks. Sisemaiste tootmisvõimsustega võib olla raske elektrivõrgu vajadusi (tarbimine ja reservid) katta juba 2021. aastast (konservatiivsel stsenaariumil 2020). Siin ei ole arvestatud juhusliku iseloomuga taastuenergia tootmisvõimekusega, mis võib olukorda veidi parandada. 2024. aastast, mil plaanitakse sulgeda Narva Elektriijaamade väävlipuhastusega plokid, on tekkiv puudujääk sisemaiste tootmisvõimsuste osas nii suur, et tipukoormust ei suudaks hüpoteetiliselt katta ka tuule ja päikeseenergia tootmisvõimsuste kasutamises maksimaalses mahus. Puudujääva võimsuse hulk varieerub aastate lõikes, ulatudes baasstsenaariumi korral kuni 600 MW-ni, mis näitab, et Eesti elektrisüsteemi edasine sõltuvus impordist on suur.

Tehnilisest vaatenurgast on tootmisvõimsuste puudujääki võimalik perioodil 2024-2030 vähendada Narva Elektriijaamade väävlipuhastusega plokkide töös hoidmisega (pärast 2030. aastat ei ole see enam tehniliste ja keskkonnaalaste piirangute tõttu võimalik). Antud lahendus annaks juurde kuni 658 MW võimsust ja tagaks sisemaiste tootmisvõimsustega tipukoormuse katmise. Samas ei pruugi plokkide töös hoidmine pärast 2023. aasta lõppu enam majanduslikust vaatenurgast võimalik olla.

Eestil on aga tugev ülekandevõrk ning piisavas mahus välisühendusi naaberriikidega. Ülekandevõimsused suudavad katta tootmisvõimsuste puudujäägi. Seega on Eesti elektrisüsteemi varustuskindlus importvõimekust arvestades siiski kaetud 2033. aastani nii baasstsenaariumi kui konservatiivse stsenaariumi korral. Kerge puudujääk võib tekkida konservatiivse stsenaariumi puhul kõrgendatud tipukoormuse korral aastast 2031, kuid antud asjaolude kokkulangevuse tõenäosus on äärmiselt väike.

Varustuskindlus Euroopa vaates

Analüüsi käigus vaadati ka üle-euroopalise varustuskindluse (MAF- *Medium Adequacy Forecast*) analüüsi tulemusi. Analüüsi teostas Euroopa süsteemihaldurite ühendus ENTSO-E 2018. aastal, tulemustega kuni 2025. aastani. MAF analüüs tuvastas

---

⁴ Konkurentsiameti varustuskindluse analüüs on leitav elektri- ja gaasituruga aruandest: https://www.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/elektri-_ja_gaasituruga_aruanne_2018.pdf

konservatiivse stsenaariumi korral 2025. aastaks Eestile 500 MWh puudujääki kahele tunnile. Lisaks tuli analüüsist välja, et enamikes Euroopa riikides valitseb tootmisvõimsuste puudujääk, mis viitab probleemile, et alati ei pruugi ülekandevõimsuste taga olla maksimaalses koguses impordivõimsust ja riikide varustuskindluse täielik sõltuvus impordist ei ole seega jätkusuutlik. 2020. aastal koostab ENTSO-E uue MAF analüüsi, mis prognoosib Euroopa liikmesriikide elektrisüsteemide varustuskindlust kuni aastani 2030.

Varustuskindlus regionaalses Baltikumi vaates

Kuna Balti riigid on omavahel ühendatud vahelduvvoolu liinidega ning sünkroonselt tihedalt seotud ja seda nii hetkel ühtses Venemaa IPS/UPS elektrisüsteemis kui ka pärast 2025 aasta lõpus toimuvat ühist sünkroniseerimist Kesk-Euroopa võrguga, on ka Baltikumi varustuskindlust mõttekas vaadelda ühtsena. Ühendused Põhjamaadega on alalisvoolu ühendused, mis tähendab, et neid on oluliselt lihtsam probleemide tekkides välja lülitada või piirata. Samas kolme Balti riigi puhul, mis on ühes sünkroonlas ja tihedalt seotud vahelduvvooluliinidega, on tõenäoline, et kui varustuskindluse tagamise probleem tekib ühel riikidest, kandub see edasi ka teisele kahel riigile. Sellest tulenevalt uuris Konkurentsiamet regionaalses analüüsis koos just kolme Balti riigi varustuskindlust. Analüüs tõi välja, et Baltikumi elektrisüsteem summaarselt on tootmisvõimsuste puudujäägis aastast 2020. Eraldi vaadates on Balti regioonis puudujääki lähiajal ette näha kõigil riikidel. Alates 2024. aastast on Balti riikide tootmisvõimsuste sisemine puudujääk tiputarbimise vastu tavastsenaariumi korral ilma tuule ja päikeseenergia arvestuseta üle 1200 MW-i. Leedus on defitsiit tekkinud juba praegu, Eestis tekib tõsisem puudujääk 2024. ja Lätis 2026. aastast.

Ülekandevõimsuste pealt arvestatav import suudab enam-vähem defitsiidi katta baasstsenaariumi korral kuni aastani 2032. Ülekandevõimsuste rikete või tööst väljas oleku korral aga tekib probleeme Baltikumi varustuskindlusega juba varem.

Kokkuvõte ja edasised sammud

Täpsem ülevaade analüüsitud stsenaariumitest ja varustuskindluse olukorrast Eestis ja Baltikumis on näidatud varustuskindluse matriksil, tabelis 2.

Edasiste sammudena tõi Konkurentsiameti varustuskindluse analüüs välja järgmist:

- ⇒ Määrata varustuskindluse standard, mis annab raamistiku elektrivarustuse lubatud piirangute ulatuseks.
- ⇒ Sotsiaalmajanduslik analüüs määramaks strateegilise reservi võimalikku maksumust võrdluses elektrivarustuse piirangutest tingitud kuludega ühiskonnale.
- ⇒ Olemasolevate turutõrgete ülevaatus, mis võimaldaksid varustuskindlust parandada ilma strateegilist reservi loomata – paindlikkuse turule sisenemise soodustamine, bilansituru hindade tegelikule väärtusele vastavus, EL keskkonnanõuetele mittevastava vene imporditelektri mõjude vähendamine läbi võrgukasutustasu loomise.

Konkurentsiameti tavaistsenaariumid	Tsenaarium	Konkurentsiameti Baasstsenaarium				Konkurentsiameti Konservatiivne stsenaarium			
		Tavatipukoormus		10% kõrgem tipukoormus		Tavatipukoormus		10% kõrgem tipukoormus	
		Võrgu normaal- olukord	N-2	Võrgu normaal- olukord	N-2	Võrgu normaal- olukord	N-2	Võrgu normaal- olukord	N-2
Eesti	✓	✓	✓	✓	✓	✓	2031	2031	
Eesti suvine	✓	✓	✓	✓	-				
Balti regionaalne	2032	2032	2026	2024	2029	2029	2026	2021	
Balti sünkroonala saartalitluse stsenaarium, 10% tõenäosus	2026	2026	2024	2024	2025	2025	2021	2021	
Eleringi stsenaariumid		Eleringi Baasstsenaarium				Eleringi Konservatiivne stsenaarium			
		Tavatipukoormus		10% kõrgem tipukoormus		Tavatipukoormus		10% kõrgem tipukoormus	
		Võrgu normaal- olukord	N-2	Võrgu normaal- olukord	N-2	Võrgu normaal- olukord	N-2	Võrgu normaal- olukord	N-2
Eesti	-				✓	✓	✓	✓	
Balti-Soome regionaalne	✓	✓	-	-	2031	2023-2024 ja 2031	-		
Balti sünkroonala saartalitluse stsenaarium, tõenäosus 10%	2029	2029							
Balti hädaolukorra toimepidevuse stsenaarium, tõenäosus 1%	2020	-							
MAF		MAF Baasstsenaarium				MAF Konservatiivne stsenaarium			
	Üleeuroopaline	✓ (teada kuni 2025)				x 2025 (2 h ja 500 MWh puudujääk)			

Tabel 2. Varustuskindluse maatriks

*Tabelis kujutatud punased aastanumbrid näitavad mis aastast alates tekib probleem varustuskindluse tagamisega

** Tabelisse ei ole lisatud Eleringi poolt samuti uuritud Eesti elutähtsa teenuse toimepidevuse stsenaariumit, kuna antud stsenaarium näeb ette ainult 200 MW ulatuses tarbimise tagamist. Võib öelda, et vastavas mahus on elutähtis teenus sisemaise tootmisega kaetud kuni vaadeldava perioodi 2030 lõpuni.

MAAGAASI TURU ARENGUD

2019. aastal valmistuti regionaalse gaasituru avanemiseks alates 01.01.2020.

Sel teel olid olulised tähised:

- ⇒ **Balticconnectori valmimine 2019.aasta lõpuks;**
- ⇒ **FINESTLAT (Soome, Eesti ja Läti) turupiirkonna detailides kokkuleppimine;**
- ⇒ **Eesti-Läti ühise bilansipiirkonna reeglites (tüüptingimustes) kokkuleppimine;**
- ⇒ **FINESTLAT turupiirkonnale sobiva ülekandehinna otsuse tegemine Euroopa Liidu võrgureeglite kohaselt.**

Balticconnectori valmimine

Balticconnectori (maksimaalne võimsus 81 GWh/päev) ja Eesti-Läti ühenduse (maksimaalne võimsus 105 GWh/päev) tugevdamise projektide eesmärgiks on ühendada Baltimaade ja Soome gaasi ülekandevõrgud ning luua seeläbi eeldused Baltimaade ja Soome ühtse gaasituru loomiseks. Orienteeruvad turumahud on: Soome 25 TWh/aastas, Leedu 24 TWh/aastas, Läti 13 TWh/aastas ja Eesti 5 TWh/aastas – seega on kogu turupiirkond kokku 67 TWh/aastas.

Investeeringud parandavad piirkondlikku varustuskindlust ning tekitavad positiivse keskkonna toimiva piirkondliku gaasituru arenguks. Piirkondlik suurem turumaht loob eeldused täiendavatele tarneahelatele, millega tagatakse Venemaa mõju vähenemine gaasivarustuses.

Turgude ühendamine läbi infrastruktuuri toob kasu läbi turu integratsiooni ja konkurentsi suurenemise. Turgude ühendamisel on oodata gaasi turuhindade ühtlustumist Balti riikides ning Soomes ja ühest gaasitarnijast tuleneva võimaliku geograafilise hinnadiskriminatsiooni vähenemist. See võib vähendada gaasi hinda lõpptarbija jaoks. Lisaks on suuremal ühendatud ja avatud turul rohkem võimalusi konkureerivatele gaasipakkujatele.

Balticconnector ja Eesti-Läti ühenduse tugevdamine loovad Soomele ligipääsu Inčulkansi gaasihoidlale ning peale Leedu-Poola ühenduse (GIPL) käikuandmist regiooni liitumise Euroopa gaasivõrgustikuga.

Projektide elluviimine võimaldab edasi lükata või vähendada riigisiseseid investeeringuid nii Eesti kui ka Soome võrku, mis muidu oleksid olnud olulised varustuskindluse tagamiseks.

Balticconnectori projekt (maksumusega 250 miljonit eurot, millest Euroopa Liidu abi 75%), mille ehitasid kahasse Eesti ja Soome süsteemihaldurid, koosneb järgmistest osadest:

- Inkoo- Paldiski 77 km pikkune merealune torustik Soome lahes (toru läbimõõt 500 mm, maksimaalne töö rõhk 80 bar);
- Siuntio - Inkoo 20 km pikkune maismaatorustik Soomes (toru läbimõõt 500 mm, maksimaalne töö rõhk 80 bar);

- Kiili-Paldiski 55 km pikkune maismaatorustik Eestis (toru läbimõõt 700 mm, maksimaalne töö rõhk 54 bar);
- Kiili gaasirõhu reguleerimisjaam;
- Inkoo maagaasi mõõtejaam koos kompressorjaamaga;
- Paldiski maagaasi mõõtejaam koos kompressorjaamaga.
- 2019. aasta lõpuks valmis torustik, mis võimaldab ühenduse osalise koormusega (kuni 35 GWh/päev) kasutusse võtta alates 01.01.2020. Peale Eesti poolsete kompressorite valmimist juunis 2020, on võimalik kasutada ülekandevõimsust 73,5 GWh/päev. Pärast Tallinn-Vireši gaasitorustiku täiendavat remonti (2021-2022) saab võtta kasutusse projekteeritud võimsuse 81 GWh/päev.
- Balticconnector'i projekti kaasnevaks projektiks oli Eesti-Läti ühenduse tugevdamise projekt (maksumusega 37 miljonit eurot, millest Euroopa Liidu abi 50%), mille ehitas Elering AS ja mis koosneb järgmistest osadest:
  - Karksi (kahesuunaline) maagaasi mõõtejaam;
  - Lilli liinikraanisõlm;
  - Puiatu kompressorjaam.

Karksi maagaasi mõõtejaam ja Lilli liinikraanisõlm valmisid 2019. aasta lõpuks, Puiatu kompressorjaam valmib koos Paldiski kompressorjaamaga juunis 2020.

Balticconnector'i kasutusele võtmise 2020. aasta esimestel kuudel on gaasiühendus olnud aktiivses kasutuses, peamiselt transportides gaasi Inčukalnsi maa-alusest gaasihoidlast Soome. Suunal EE>FI on kaubanduseks antud võimsusest kauplemiseks ära kasutatud 99% ja suunal FI >EE on kasutatud olnud 8% võimsusest.

FINESTLAT turupiirkonna loomine

Balti riikide ja Soome regulaatorite (Konkurentsiamet, *Public Utilities Commission* (LV), *National Energy Regulatory Council* (LT) ja *Energiavirasto* (FI)) koostöös viidi 2017. aastal läbi rahvusvaheline hange konsultandi leidmiseks, kes tegi uurimistöö „Maagaasi sisend-väljundüsteemi hinnamudeli loomine Balti riikide ja Soome ühtsele gaasiturule“.

Uuringu tulemusena lepidi kokku nn. postmark lähtehinna meetodi kasutamine Balti riikide ja Soome turupiirkonnas, sest uurimusest selgus, et postmark lähtehinna meetod võimaldab parimat sotsiaalset heaolu gaasi kasutajatele, sest võrdsete sisendhindade puhul saab kõige odavam pakutav gaas alati turule.

Kuna Eesti, Soome ja Läti süsteemihaldurid ei saanud Leedu süsteemihalduriga kulude kompenseerimise (ITC) osas kokkuleppele, siis jätkus ühise turu loomine, eesmärgiga luua alates 2020. aastast Soome, Eesti ja Läti riikide koostöös FINESTLAT turupiirkond. Erimeelsuste peamiseks allikaks oli Leedu soov saada teistelt osapooltelt kompensatsiooni Leedu gaasitaristusse tehtud ja tehtavate investeeringute eest.

2019. aastal valmistasid Eesti, Läti ja Soome süsteemihaldurid koos riikide reguleerivate asutustega ette vajaliku dokumentatsiooni FINESTLAT turupiirkonna loomiseks.

Käivitatava FINESTLAT ühise turupiirkonna märksõnad on järgmised:

- kuni 2022. aastani koosneb FINESTLAT turupiirkond kahest bilansipiirkonnast (Soome ning Eesti - Läti), 2022. aastal liitub Soome Eesti-Läti bilansipiirkonnaga ning tekib ühine kolme riigi bilansipiirkond;
- FINESTLAT turupiirkonnas osalevate riikide vahelistes ühenduspunktides (Inkoo-Paldiski, Kornei ja Karksi) tariifid puuduvad;
- turupiirkonna kõikides sisendpunktides (Imatra, Narva, Värska, Luhamaa ja Kiemenai) on võrdne võimsuspõhine sisendhind 142,77 €/MWh/päev/aastas. Sisendtulude kättesaamine tagatakse ITC kaudu. Lisaks kompenseeritakse ITC kaudu süsteemihalduritele gaasisüsteemi toimimiseks vajalikud kompressorite muutuvkulud);
- igas riigis on erinev väljundhind, mis on kehtestatud vastavalt riigis kehtivale regulatsioonile.

FINESTLAT turukorraldus tagab tarbijatele piirkonna sisenditel madalaima pakutava gaasihinna turule pääsu kõigi kolme riigi gaasiturgudele, ilma täiendavate kuludeta riikidevahelistes ühenduspunktides.

FINESTLAT turu loomisega paralleelselt jätkuvad Baltikumi ja Soome regulaatorite, süsteemihaldurite ja vastavate ministeeriumite jõupingutused siiski jätkuvalt ka Leedu kaasamiseks ühisesse turupiirkonda.

Eesti-Läti ühine bilansipiirkond

2019. aastal valmistasid Eesti ja Läti süsteemihaldurid koos riiklike regulaatoritega ette vajalikud dokumendid Eesti-Läti ühise bilansipiirkonna käivitamiseks alates 01.01.2020.

Süsteemihaldurid (Elering AS ja AS Conexus Baltic Grid) esitasid kooskõlastamiseks regulaatoritele (Konkurentsiamet ja *Public Utilities Commission of the Republic of Latvia*) ühised Eesti – Läti gaasipiirkonna ülekandevõrgu kasutamise tüüptingimused („*Standard Terms and Condition of the Network Rules*“) ja bilansiteenuse kasutamise tüüptingimused („*Standard Terms and Conditions of the Gas Balancing Rules*“).

Süsteemihaldurid selgitasid tüüptingimuste muutmise vajadust asjaoluga, et 2020. aastal tekib Eesti-Läti ühine gaasituru piirkond, millega seoses asendatakse praegu Eestis (ja ka Lätis) kehtivad bilansi ja ülekandevõrgu kasutamise tüüptingimused uute ühiste reeglitega.

Samas jäävad jaanuarist 2020 Eestis jätkuvalt siseriiklike ülekandeteenuse tarbijate jaoks kehtima „Elering AS gaasi siseriikliku ülekandeteenuse tüüptingimused“ (kooskõlastatud Konkurentsiameti 06.09.2019 otsusega nr 7-10/2019-006).

Ühise bilansipiirkonna eeliseks on bilansihalduri eabilansi arvestamine piirkonna, mitte riigi põhiselt, mis peaks mõlemas riigis tegutsevale bilansihaldurile võimaldama bilansihoidmise kulude kokkuhoidu.

Konkurentsiameti 30.09.2019 otsusega nr 7-10/2019-007 kooskõlastati „Ühised võrgulepingu tüüptingimused“ ja „Gaasi bilansireeglite tüüptingimused“, mis on avaldatud ameti kodulehel.

Uued ülekandehinnad

Kuni 01.01.2020 kehtisid kaubapõhised ülekande väljundhinnad. Sisendhinda Eestis ei rakendatud. Lisaks oli kehtestatud transiidihind Izborsk-Korneti gaasivoole.

Seoses Komisjoni määruse (EL) 2017/460, millega kehtestatakse võrgueeskiri gaasi ülekandetasude ühtlustatud ülesehituse põhimõtete kohta, rakendamisega Eestis, muutusid oluliselt ja olemuslikult ülekandeteenuste hinnad. Selle tulemusena hakkasid alates 2020. aastast kehtima süsteemisisese võrgukasutuse ning süsteemidevahelise võrgukasutuse sisendhinnad ja väljundhinnad, mille Konkurentsiamet kooskõlastas 30.09.2019, otsusega nr 7-3/2019-054. Lisaks eraldi sisend ja väljundhinnale kehtestati otsusega ka võimsustoodete kordajad.

Vastavalt määruses kehtestatud korrale, viidi 2019. aastal enne hindade kooskõlastamist läbi ka turuosaliste konsultatsioon ning konsultatsioonidokument esitati analüüsimiseks Koostööametile.

Uued hinnad järgivad uut ülekandesüsteemi hinnametoodikat, mille olulisemad printsiibid on:

- ✓ Euroopa Komisjoni määruse (EL) 2017/460 järgi rakendatakse Eestis hinnalaega reguleerimiskorda;
- ✓ Eestis rakendatakse eraldiseisvat postmark lähtehinnametoodikat ülekandehindade arvestamisel;
- ✓ sisendhinnad ühtlustatakse naaberriikidega kohandamise teel, mille aluseks on võrdlusuuringu kohaselt leitud Euroopa Liidu liikmesriikide keskmine sisendhind koos veamarginaaliga;
- ✓ kaotatakse turupiirkonna riikide vahelised ühenduspunktid lähtehindade arvutamisel;
- ✓ eeldatavad süsteemihaldurite vahelised kompensatsioonid (ITC) minimeeritakse iga koostöös osaleva riigi väljundtariifide kaudu.

Kooskõlastatud võrguteenuse hindade aluseks olevate andmete põhjal kujunev keskmine ülekandetasu (4,010 €/MWh) erines otsuse koostamise ajal kehtinud võrguteenuse keskmisest ülekandetasust (2,461 €/MWh) 1,6 korda. Nii suur keskmiste ülekandetasude erinevus on tingitud Elering AS-ile täiendavate kulude lisandumisest (tegevuskulud ja investeeringutelt kulum) seoses Balticconnector-i ehitamise ja Eesti-Läti ühenduse tugevdamisega.

LÖPPES VEETEENUSE HINNAVAIDLUS AS-IGA TALLINNA VESI

Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni seaduse järgi kooskõlastab suuremates piirkondades tegutsevatele vee-ettevõtjatele veeteenuse hinda Konkurentsiamet. Konkurentsiameti ja AS-i Tallinna Vesi vaheline aastaid kestnud veeteenuse hinnavaidlus jõudis 2019. aastal lõpuni. Vaidluse juured ulatuvad 2011. aastasse kui Konkurentsiamet ei nõustunud kooskõlastama AS-i Tallinna Vesi veeteenuse hindasid, mida ettevõtja soovis tõsta lähtuvalt ettevõtte erastamisel Tallinna linnaga sõlmitud teenuslepingust ja selles sisalduvast hinnakokkuleppest. Vastupidiselt jõudis Konkurentsiamet 2011. aastal aga järeldusele, et veeteenuse hinnatõusuks puudub seaduslik alus ja pealinna vee-ettevõtjal tuleks veeteenuse hinda tarbijatele hoopis alandada. Seetõttu kohustas Konkurentsiamet 2011. aasta ettekirjutusega AS-i Tallinna Vesi esitama ametile kooskõlastamiseks hinnataotluse, mis vastaks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadusele, mitte teenuslepingus kokkulepitud hindadele.

Veeteenuse hindade kooskõlastamata jätmise ja tehtud ettekirjutuse tulemusel algas Konkurentsiameti ja AS-i Tallinna Vesi vahel pikk kohtuvaidlus. Vee-ettevõtja ei nõustunud ameti seisukohtadega, et veeteenuse hinna tõstmiseks vastavalt teenuslepingule puudub seaduslik alus. Pea igal aastal esitas ettevõtja Konkurentsiametile taotluse veeteenuse hindade tõstmiseks, mis baseerus teenuslepingus kokkulepitud hindadel. Kuivõrd amet aga ei pidanud võimalikuks menetleda taotlusi, mis ei tuginenud ühisveevärgi ja kanalisatsiooni seadusele, siis jäeti ettevõtja hinnataotlused läbi vaatamata. Ka kõik need Konkurentsiameti seisukohad vaidlustas AS Tallinna Vesi kohtus. Vaidlused ühendati ühiseks suureks kohtuvaidluseks, mis seisnes selles, kas vee-ettevõtja veeteenuse hinnad tuleb kujundada lähtuvalt erastamisel sõlmitud teenuslepingus kokkulepitust või ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduses sätestatud hinnakujundusest.

2014. aasta oktoobris alustasid AS Tallinna Vesi ja Hollandi Kuningriigis registreeritud aktsionär United Utilities (Tallinn) B.V. Eesti Vabariigi vastu rahvusvahelist arbitraažimenetlust Hollandi Kuningriigi ja Eesti Vabariigi vahel sõlmitud investeeringute soodustamise ja vastastikuse kaitse lepingu alusel, esitades Eesti Riigi vastu kahjunõude.

Siseriiklikus kohtuvaidluses langetas 12. detsembril 2017 Riigikohus lõpliku otsuse. Riigikohus jõudis järeldusele, et Konkurentsiamet ei pea järgima vee-ettevõtja ja Tallinna linna vahel erastamisel sõlmitud teenuslepingus sätestatud kokkulepet veeteenuse hindade kohta ning AS Tallinna Vesi peab täitma Konkurentsiameti ettekirjutuse esitada uus hinnataotlus, mis vastab ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadusele. Tulenevalt Riigikohtu otsusest, mis kohustas ettevõtjat täitma Konkurentsiameti ettekirjutuse ja esitama seadusele vastav hinnataotlus, esitas AS Tallinna Vesi 2018. aasta märtsis ametile uue hinnataotluse veeteenuse hindade kooskõlastamiseks Tallinna ja Saue linnas.

Siiski ei lõpetanud ettevõtja uus hinnataotlus veel Konkurentsiameti ja vee-ettevõtja eriarvamusi pealinna veeteenuse hinnataseme osas. 2018. aasta detsembris jättis Konkurentsiamet AS-i Tallinna Vesi hinnataotluse kooskõlastamata, kuna amet ei nõustunud vee-ettevõtja esitatud veeteenuse hinna arvutamise aluseks olevate kuludega. Konkurentsiamet jõudis järeldusele, et vee-ettevõtja oli prognoosinud Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda ülemäärast kulu ligi 10 miljoni euro ulatuses. Hinnataotluse kohaselt oleks AS Tallinna Vesi veeteenuse hindadega teeninud

Tallinna ja Saue linnas müügitulu 44,5 miljonit eurot, kuid Konkurentsiamet hindas tarbijatele rakendatava hinnaga teenitavaks põhjendatud müügitulu piiriks vaid 34,5 miljonit eurot. Seaduse järgi ei olnud põhjendatud veeteenuse hinnas ülemääraselt prognoositud saastetasu ja erakorraline kulumikomponent, mis ei põhinenud ettevõtja investeeritud kapitalil. Seega ei olnud Konkurentsiametil võimalik kooskõlastada ettevõtja taotletud vee ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse hindasid.

2018. aasta hinnataotluse alusel kooskõlastas Konkurentsiamet vee-ettevõtja monopoolse teenusega seotud lisateenuste hinnad, mille osas amet seadusega vastuolu ei tuvastatud. Konkurentsiamet jõudis hinnamenetluses järeldusele, et ka vee-ettevõtja poolt Tallinna ja Saue linnas rakendatud veeteenuse hind ning sellega teenitav müügitulu oli põhjendamatult kõrge ega vastanud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduses ettenähtud hinnakujunduse põhimõtetele. Võttes arvesse, et amet hindas põhjendatud müügitulu piiriks vaid 35 miljonit eurot ning AS Tallinna Vesi teenis kehtivate veeteenuse hindadega veel kõrgemat müügitulu (46 miljonit eurot), kui hinnataotluses taotleti, siis oleks pidanud vee- ja kanalisatsiooniteenuse koguhind tarbijale olema kehtivast hinnast 25% madalam. Amet leidis, et kehtinud hindade alusel kujunes kaalutud keskmiseks vee ja kanalisatsiooniteenuse hinnaks 2,31 €/m³. Põhjendatud hinnaks aga sai pidada 1,74 €/m³. Seega olid kehtivad hinnad põhjendatud hinnatasemest 0,57 €/m³ võrra kõrgemad, mistõttu alustas Konkurentsiamet 6. detsembril 2018 AS-i Tallinna Vesi üle järelevalvemenetlust Tallinna ja Saue linnas rakendatavate veeteenuse hindade vastavusse viimiseks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduses kehtestatud hinnakujundusega.

21. juunil 2019 tegi rahvusvaheline vahekohus otsuse ASi Tallinna Vesi, United Utilities (Tallinn) B.V. ja Eesti Vabariigi vahelises arbitraažimenetluses seoses Hollandi Kuningriigi ja Eesti Vabariigi vahel sõlmitud investeringute soodustamise ja vastastikuse kaitse lepingu rikkumisega. Tribunal otsustas enamushäältega AS-i Tallinna Vesi ja United Utilities (Tallinn) B.V. nõudeid mitte rahuldada.

2019. aasta septembris esitas AS Tallinna Vesi Konkurentsiametile uue veeteenuse hinna kooskõlastamise taotluse, milles ettevõtja oli märkimisväärselt langetanud Tallinna ja Saue linnas kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hindasid. Uus kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hind ei sisaldanud enam ülemääraseid kulusid ega põhjendamatult kõrget müügitulu, nagu see oli 2018. aasta hinnataotluses. Kuna kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hind vastas seadusele, kooskõlastas Konkurentsiamet 18. oktoobril 2019 vee-ettevõtja poolt taotletud vee ja reovee ärajuhtimise ning puhastamise teenuse hinnad Tallinna ja Saue linna piirkonnas ning Harku aleviku piirkonnas.

AS Tallinna Vesi hakkas rakendama ameti kooskõlastatud veeteenuse hindasid alates 1. detsembrist 2019. Uute hindade tulemusel langes Tallinna ja Saue linna kodukliendile vee- ja kanalisatsiooniteenuse hind keskmiselt 27% ja äriklendile 15%. Lisaks kooskõlastas Konkurentsiamet vee-ettevõtja uue hinnataotluse raames vee, reovee ja sademevee teenuse hinnad ka teistele vee-ettevõtjatele, milliseid ettevõtteid varustab AS Tallinna Vesi joogiveega või puhastab neilt vastuvõetud reovee. Uute seadusega kooskõlas kehtestatud veeteenuse hindade valguses lõpetas Konkurentsiamet ka 2019. aasta oktoobris järelevalvemenetluse AS Tallinna Vesi vee- ja reoveeteenuse hindade osas.

Hetkeseisuga on kõik veeteenuse hinda puudutavad Konkurentsiameti ja AS Tallinna Vesi vahelised kohtuvaidlused lõppenud.

ÜLEVAADE TALLINNA KAUGKÜTTEVÕRGU ANALÜÜSIST

2019. aastal tellis Konkurentsiamet töö teemal "Tallinna võrgupiirkonnas teostatavate kaugküttesüsteemide investeeringute ja eraldiseisvate kaugküttevõrkude ühendamine". Töö teostajaks kvalifitseerus OÜ Pilvero.

Pidades silmas koostootmise potentsiaali kasutamist oli töö eesmärgiks AS Utilitas Tallinn 5-aastase investeeringute kava analüüsimine – kas ja kuidas on arvestatud perspektiiviga ühendada Tallinna linna eraldiseisvad kaugküttevõrgud ning hinnata investeeringute majanduslikku otstarbekust. Sealjuures hinnati, kas investeeringute kavades toodud maksumused on piisavad, et tagada kaugkütte areng, energia kasutamise efektiivsus, kaugküttevõrkude ühendamine jm.

AS Utilitas Tallinn esialgselt kavandatud plaan, vahetada 20 aasta jooksul välja kõik eelisoleerimata torustikud ja enne 1995.a ehitatud torustikulõigud, vajas muutmist. Selle põhjuseks oli asjaolu, et algse pikaajalise investeeringute kava kohaselt oleksid mõned torustikulõigud aastal 2040 olnud üle 60 aasta vanad. Seetõttu otsustati, et kogu kaugküttevõrgu uuendamine peaks olema lõpule viidud 15 aastaga. Investeeringute kava täitmise tulemusena peaks aastaks 2035 kogu kaugküttevõrk olema täies ulatuses rekonstrueeritud, mille tulemusena seniste näitajatega võrreldes väheneks märkimisväärselt absoluutne ja suhteline soojuskadu.

Kaugküttevõrgu laiendamise kava kohaselt on otstarbekas liita AS Utilitas Tallinn kaugküttevõrkudega Ülemiste City – Lennujaama piirkond (kuulub alates 2017.a Tallinna kaugküttepiirkonda), rajades sinna ka kaugjahutusvõrgu. Kuni aastani 2035 planeeritakse kaugküttevõrguga ühendada 60 Ülemiste City linnaku tarbijat ja Lennujaama kompleks summaarse soojuskoormusega 45 MW ning aastase soojuse tarbimismahuga 85 000 MWh. Rajatava torustiku pikkus kuni Lennujaamani oleks ligikaudu viis kilomeetrit.

Lisaks on AS-i Utilitas Tallinn kaugküttevõrgu laiendamise kavas võetud vaatluse alla kaugjahutusvõrgu rajamine kesklinna piirkonda ning Tallinna piires asuvate eraldiseisvate kaugküttevõrkude ühendamine ettevõtja põhivõrguga. Eraldiseisvate kaugküttevõrkude ühendamise osas on läbirääkimisi peetud ka Adven Eesti AS-ga, kuid konkreetsete tähtaegade ja tingimuste osas mingeid kokkuleppeid sõlmitud ei ole.

AS Utilitas Tallinn kaugküttevõrkude investeeringute kavas on kõige olulisem tähelepanu suunatud kaugküttevõrgu töökindluse tõstmisele ja tarbijatelt tagastuva vee temperatuuri alandamisele, sest:

- madalam tagastuva vee temperatuur vähendab kaugküttevõrgus soojuskadu;
- madalam tagastuva vee temperatuur suurendab biokütusega töötavates koostootmisjaamades suitsugaaside kondensaatoritest saadavat soojushulka (suureneb jaama soojuslik kasutegur);

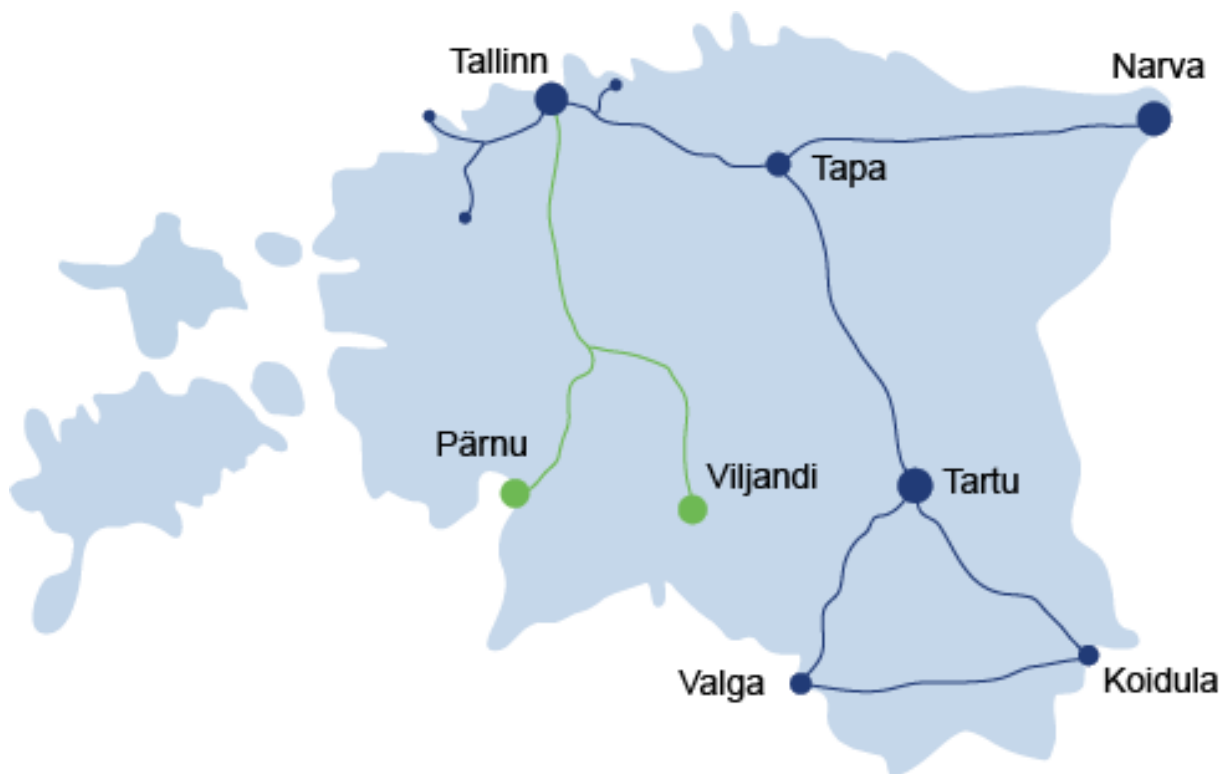
- tagastuva vee temperatuur on seda madalam, mida paremini on tarbijate küttesüsteemid ja soojussõlmed reguleeritud ning toimivad. Sellest lähtuvalt soovitab töö koostaja rakendada Tallinna võrgupiirkonnale kahekomponendilist soojuse hinda, mis oleks üheks väga tõhusaks viisiks stimuleerida tarbijaid soojussõlmi ja küttesüsteeme energiasäästlikumaks muutma.

ÜLEVAADE RAUDTEETURUST

Konkurentsiamet rakendab raudteeteenuste turul meetmeid diskrimineeriva või muul viisil ebaõiglase kohtlemise kõrvaldamiseks. Samuti on Konkurentsiameti üheks oluliseks ülesandeks raudtee-ettevõtjate esitatud kaebuste lahendamine. Kui raudtee-ettevõtja leiab, et raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja on raudteevõrgustiku teadaande kinnitamisel, läbilaskevõime jaotamisel, koordineerimismenetluse korraldamisel, läbilaskevõime ammendumuks tunnistamisel, liiklusgraafiku koostamisel, liiklusjuhtimise korraldamisel, uuenduste planeerimisel, hooldustööde tegemisel või kasutustasu määramisel teda ebaõiglaselt kohelnud, võib ta esitada Konkurentsiametile kaebuse.

Eestis on **raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad**, kelle majandamisel olev raudtee on määratud avalikuks kasutamiseks AS Eesti Raudtee ja Edelaraudtee Infrastruktuuri AS. AS Eesti Raudtee haldab 1229 km raudteed ning osutab raudteeinfrastruktuuri kasutada andmise teenust raudteeveo-ettevõtjatele ja veeremiomanikele koos liikluse korraldamisega. Edelaraudtee Infrastruktuuri AS haldab sarnaste teenuste osutamisel 223,8 km raudteed.

Joonis 2. Eesti raudteeinfrastruktuur

* AS Eesti Raudtee märgitud sinisega ja Edelaraudtee Infrastruktuuri AS rohelisega.

Rahvusvahelisel reisirongiliinil Tallinn-Peterburi-Moskva teostas reisijatevedu AS GoRail, kellelt saab lisaks osta sõidupileteid kõikidele Baltimaade, SRÜ riikide ning nendega ühenduses olevate maade reisirongidele, sh ka Soome ja Venemaa vahelistele jätkureisidele. Raudteeliikluses korraldataval reisijateveol on pädevaks ametiasutuseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) ning (valla-või linnasisesel sõitjate veol võib selleks olla ka kohalik omavalitsus. MKM on sõlminud avaliku teenindamise raamlepingu aastateks 2018-2022 AS-ga Eesti Liinirongid (vastavalt ettevõtja kaubamärgile Elron) kogu Eesti sisese avaliku reisijateveomahu ulatuses. Elroni rongid sõidavad neljal raudteesuunal:

- Läänesuund (Tallinn – Pääsküla – Keila – Riisipere/Turba/Paldiski/Kloogaranna);
- Edelasuund (Tallinn – Rapla – Türi – Viljandi);
- Idasuund (Tallinn – Aegviidu – Tapa – Narva/Tartu);
- Kagusuund (Tartu – Koidula/Valga).

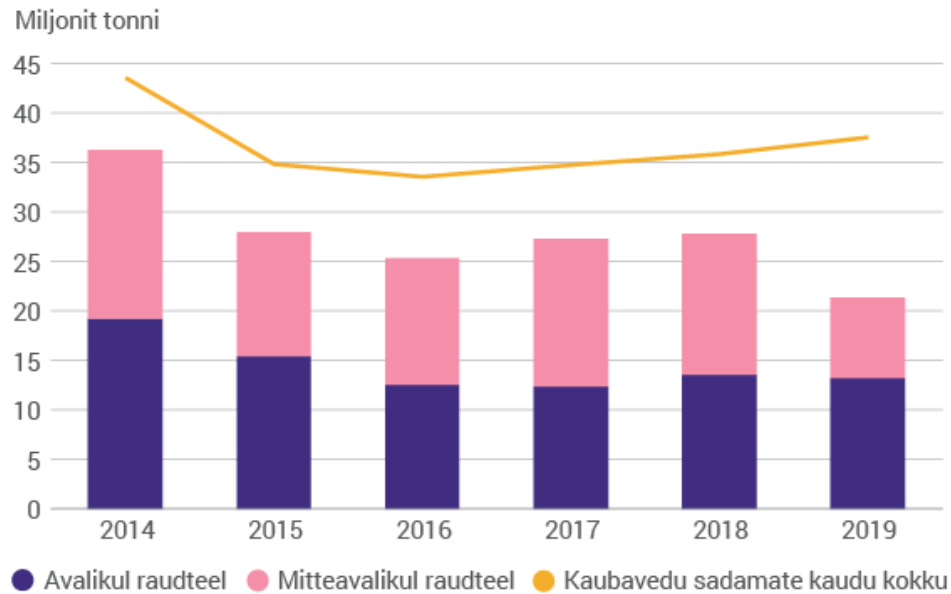
Elroni andmetel sõideti tema rongidega 2019. aastal ligi 8,3 miljonit korda ning võrreldes 2018. aastaga kasvas reisijate arv 8% võrra.

2019. aasta seisuga omasid **raudteekaubaveo tegevuslubasid** 16 ettevõtjat, kuid neist enamuse tegevus piirdus mitteavalikel raudteedel ehk lokaalse iseloomuga kaubavedude teostamisega (nt sadamad ja kaevandused). Kuni 2019. aasta märtsikuuni korraldas Edelaraudtee avalikul raudteel Tallinn - Viljandi ja Tallinn - Pärnu suunal kaubavedusid AS Edelaraudtee (alates 18.03.2020 ärinimega EdelaVara Aktsiaselts) ning alates 18.03.2019 väljastatud kaubaveo tegevusloa alusel AS GoRail. Kaubaveo tegevusluba omava LEONHARD WEISS OÜ tegevusalaks on peamiselt raudtee ehitus, remont ja hooldus ning hooldus- ja ehitusmaterjalide ning eritehnika vedu. 2019. aastal väljus kaubaveoturult E.R.S AS. Suurimaks Eesti Raudtee avalikul raudteel opereerivaks ettevõtjaks oli AS Operail.

Statistikaameti andmetel on 2018. aastaga võrreldes raudteeveod 2019. aastal järsult vähenenud. Kaubaveo maht raudteel vähenes 23,3% ehk 21,3 mln tonnini.⁵ Avalikul raudteel oli veoseid 2019. aastal 13,2 mln tonni, mis on eelmise aastaga võrreldes 2,6% vähem. Veosed avalikul raudteel moodustasid eelmisel aastal kaubaveo mahust raudteel peaaegu kaks kolmandikku, varem on avalikul raudteel veetud sama palju või veidi vähem kaupa kui mitteavalikul raudteel.

---

⁵ Kättesaadav: <https://blog.stat.ee/tag/kaubavedu/>

Joonis 3. Veosed raudteel, 2014-2019. Allikas: Statistikaamet

Konkurentsiamet viis läbi **avaliku raudteeturu analüüsi**⁶, et tuvastada sektoriga seotud probleeme ning esitada MKM-ile, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (TTJA) ning turuosalistele seisukohad ning ettepanekud probleemide lahendamiseks.

Eesti avalikul raudteeturul on kujunenud olukord, kus kaubaveo ja reisijateveoteenus on koondunud sisuliselt kahe ettevõtja kätte.

Turuolukorda parandava meetmetena soovib Konkurentsiamet muuhulgas TTJA-l vaadata läbi tänane kasutustasude kehtestamise kord ning võtta suund printsiibile, et kasutustasud kehtestatakse pikemaks perioodiks.

Lisaks, **konkurentsiolukorda parandava meetmena** võiks kaaluda seni MKM-i haldusalas olevate ettevõtjate Eesti Raudtee AS-i, Operaili AS-i ja Eesti Liinirongid AS-i (Elron) tugevamat eristamist – viia nimetatud ettevõtjad erinevate ministriumite haldusaladesse. Kuigi hetkel on keeruline hinnata taolise meetme reaalsel mõju konkurentsiolukorra parandamisele, tagaks see ameti hinnangul avalikul raudteeturul siiski parema läbipaistvuse.

⁶ Kättesaadav: https://www.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/13.04.20_ka_raudtee_analuus.pdf

AS-I EESTI POST KULUDE JAGAMISE ANALÜÜS

Eesti Postil on kohustus osutada **universaalset postiteenust** (UPT) tasu eest, mis ei ületa väliskaubandus- ja infotehnoloogiainistri poolt määrusega kehtestatavat taskukohast tasu. See tähendab, et Eesti Post ei ole UPT hinnakujunduses vaba. Ministri poolt kehtestatud tasud lähtuvad eelkõige elanikkonna ostujõust ja selle muutusest ajas ning see ei pruugi olla vastavuses UPT osutamise kuludega. Seetõttu ongi praktikas kujunenud olukord, kus UPT osutamise eest kasutajalt küsida lubatud taskukohane tasu ei kata UPT osutamisega seotud tegelikke kulusid. Selleks puhuks on seadusandja ette näinud meetodi, kuidas katta UPT taskukohasest tasust teenitava ja teenuse osutamisega tekkivate kulude vahe - Konkurentsiametil on ülesanne koguda postiteenuste turult UPT makset nende ettevõtjate postiteenustelt, mis sarnanevad UPT kogumi teenustega.

Eesti Postil on postiseaduse kohaselt õigus üks kord kvartalis taotleda hüvitist UPT kahjumi katmiseks ja mõistliku kasumi teenimiseks. Oma taotluses peab ta ära näitama ja põhjendama, millised olid UPT osutamiseks vajalikud kulud ning millises ulatuses ei katnud UPT tasudest teenitav tulu teenuse osutamiseks vajalikke kulusid. Konkurentsiamet analüüsib esitatud taotlusi ja kontrollib kulude põhjendatust ning nende teenustele jagamise õigsust. Hüvitis makstakse välja ainult selles ulatuses, millises UPT tasud ei katnud põhjendatud kulusid ega võimaldanud teenida mõistlikku kasumit. Hüvitis tasutakse eelnevalt postiteenuste turult kogutud UPT makse arvelt.

Pärast aruandeaasta lõppemist on Eesti Postil kohustus esitada Konkurentsiametile auditeeritud andmed aruandeaasta kohta. Ametil on õigus kontrollida kvartalite kaupa esitatud taotluste õigsust auditeeritud aastaandmete põhjal. Selleks viiakse iga aasta kevadsuvel läbi täiendav analüüs eelneva aasta kohta tervikuna. Kõige olulisem aspekt on kulude jagamise õigsuse kontrollimine. Selle põhjuseks on asjaolu, et Eesti Posti poolt osutatavad erinevad teenused kasutavad samu ressursse. Näiteks ühe sorteerimisliiniga sorteeritakse paljude erinevate teenuste saadetisi. Sama autoga ja sama töötajaga kogutakse või toimetatakse kätte paljude teenuste saadetised. Seega võib ühiste kulude ebaõige jagamine põhjustada ühele teenusele põhjendamatut kasu ja teisele teenusele samal ajal põhjendamatut kahju.

Konkurentsiamet viis 2019. aasta esimeses pooles läbi analüüsi, et **kontrollida Eesti Posti 2018. aasta kulude jagamist**. Muuhulgas kontrollis amet Eesti Posti jaotusvõrgu kulude jagamist. Jaotusvõrgu moodustavad need vahendid ja töötajad, mille kaudu toimub saadetiste kättetoimetamine saajale. Eesti Post on korraldanud oma töö nii, et kanderingil kogutakse ühtlasi ka kirisaadetised, mis on postitatud Eesti Posti oranži värvi kirjastidesse. Kanderinge teostatakse üldjuhul sõiduvahendiga, kuid linnades võib esineda ka jalgsi kannet. Seega põhiliselt moodustub kandekulu töötajate töötasust ja sõidukite ülalpidamise kulust.

Eesti Postil on kohustus toimetada kätte perioodikat kuuel päeval nädalas. UPT saadetisi tuleb koguda ja kätte toimetada viiel päeval nädalas. Postiseaduse kohaselt peab kulude jagamine olema objektiivne ja vastama põhjusliku seose printsiibile. See tähendab, et kulu peab olema seotud tegevusega, mis seda põhjustab.

Analüüsi käigus selgus, et Eesti Post oli jaganud kandekulust fikseeritud ja märkimisväärse osa kirjastide tühendamisele ja sealt edasi teenustele, mille saadetisi võib postitada kirjakasti. Ülejäänud kulu jagunes teenustele vastavalt kandes

olnud saadetiste arvule. Kusjuures kirjakastide tühjendamise kulu arvestati teenustele ka nende päevade eest, kui kirjakastide tühjendamist tegelikult ei toimunud. See tähendas, et kandekulust fikseeritud osa jagamisel kirjakastide tühjendamisele ei olnud järgitud objektiivsuse printsiipi. Kulude jagamisel kirjakastide tühjendamisele nende päevade eest, mil kirjakastide tühjendamist ei toimunud, ei olnud järgitud põhjuslikkuse seose printsiipi. Kui ei toimu tegevust, siis ei ole põhjendatud jagada kulu teenustele. Seetõttu jagunes kirjakastist tühjendamisega seotud teenustele põhjendamatult palju kulusid ja ülejäänud teenustele sellevõrra põhjendamatult vähe kulusid.

Konkurentsiameti analüüsi käigus viis Eesti Post kandekulu jagamise alused kooskõlla **objektiivsuse ja põhjusliku seose põhimõttega**. Kulude jagamist muudeti selliselt, et ka kirjakasti tühjendamisele jagati osa kandekulust vastavalt tühjendamisel kogutud kirjade arvule. Kirjakasti tühjendamise vabadel päevadel ei jagatud enam teenustele kirjakastide tühjendamise kulu. Seega pärast muudatust toimus kandekulu jagamine teenustele õiglaselt ja oli kooskõlas postiseaduses toodud printsiipidega.